

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 22-04-2020 r.

Adam Bodnar

III.7065.67.2020.JA

**Pani Marlena Małąg
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej**

Szanowna Pani Minister!

Na problemy w placówkach opieki całodobowej dla osób schorowanych i starszych oraz obszary wymagające pilnej interwencji wskazywałem w wystąpieniu¹ skierowanym do Prezesa Rady Ministrów, Pana Mateusza Morawieckiego, które zostało przekazane do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej². Mimo, że nie otrzymałem jeszcze odpowiedzi na pismo z dnia 7 kwietnia 2020 r. to nie mogę pozostać bierny wobec dramatycznych apeli o pomoc pojawiających się w przestrzeni publicznej oraz skargach kierowanych do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Nawiązując zatem do przedstawionych w powołanym wystąpieniu postulatów, które nadal pozostają aktualne, pragnę podkreślić, iż z dużym niepokojem obserwuję wciąż narastającą falę zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 wśród pensjonariuszy i kadry placówek stałego pobytu. Placówki zmagają się z rosnącymi przypadkami zakażeń wśród podopiecznych i członków personelu, a także niedoborem wykwalifikowanej kadry gotowej świadczyć opiekę socjalną i medyczną mieszkańcom placówek. W tej sytuacji konieczne jest zintensyfikowanie działań na rzecz przeciwdziałania narastającemu kryzysowi w funkcjonowaniu placówek w warunkach rozszerzającej się epidemii.

Kluczowe znaczenie ma kwestia dostępu w tych placówkach do testów na obecność wirusa SARS-CoV-2. Cały personel placówek, który był w bliskim kontakcie z zarażonymi i który jest potencjalnym roznosicielem koronawirusa, powinien mieć

¹ pismo z dnia 7 kwietnia 2020 r. Nr 7065.67.2020.LN

² pismo z dnia 8 kwietnia 2020 r. Nr BPRM.222.18.126.2020.JP

możliwość regularnego kontrolowania stanu zarażenia COVID-19. Wykonywanie testów jest kluczowe dla obniżenia tempa rozwoju epidemii szczególnie w placówkach, w których przebywają osoby z wysokim ryzykiem zachorowania. O zwiększenie dostępności testów apeluje też Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)³.

W powyższym aspekcie należy krytycznie ocenić odrzucenie przez Sejm RP wyrażonej w uchwale Senatu RP z dnia 16 kwietnia 2020 r. w sprawie ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 poprawki przewidującej, że w okresie od dnia ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii do 60 dni od dnia odwołania tego stanu pracownicy i inne osoby zatrudnione, bez względu na podstawę prawną zatrudnienia, w posiadających zezwolenie wojewody placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonym w ramach działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, a także w zakładach opiekuńczo-leczniczych lub pielęgnacyjno-opiekuńczych dla osób wymagających wzmożonej opieki medycznej będą obowiązkowo poddawani badaniu na obecność wirusa SARS-CoV-2 raz w tygodniu.

Pragnę wskazać, że przychyliam się do przedstawionego przez Senat RP stanowiska. Wdrożenie postulowanej procedury przeprowadzania testów jest niezbędne zarówno z punktu widzenia kadry placówek, jak i przebywających w nich mieszkańców. Brak personelu skutkuje bowiem niemożnością realizacji przez placówkę zadań i zagraża dobru pensjonariuszy, dlatego należy w jak najszerszym zakresie ograniczyć obawy pracowników przed zarażeniem i ograniczyć możliwość jego przenoszenia. W przeciwnym wypadku istnieje realne zagrożenie, że w pewnym momencie zabraknie rąk do pracy. Wezwanie do regularnego testowania pracowników i podopiecznych placówek znalazło się także w piśmie⁴ skierowanym do Pani Minister przez Polską Federację Związkową Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej.

W powyższym aspekcie nie sposób też nie odnieść się do słusznego co do zasady postulatu wykonywania przez personel, w czasie trwania epidemii, pracy w jednej placówce. Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej⁵ wskazuje, iż jest to oczekiwanie trudne do realizacji bez dodatkowych nakładów finansowych na wynagrodzenia pracowników, którzy mieliby zrezygnować lub czasowo zawiesić dodatkowe zatrudnienie. Skutkiem braku systemowych jest zobowiązanie personelu placówek do podpisywania stosownych oświadczeń bez jakiegokolwiek

³ zob. WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 23 March 2020
<https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---23-march-2020>

⁴ pismo z dnia 15 kwietnia 2020 r. Nr PZF/W/124/2020

⁵ w piśmie z dnia 15 kwietnia 2020 r. Nr PZF/W/124/2020

dodatkowej rekompensaty za utracone dochody. Sytuacja, w której ciężar odpowiedzialności jest w całości przerzucany na pracowników placówek dodatkowo potęguje poczucie zagrożenia oraz powoduje, że przy braku dedykowanego kadrze realnego wsparcia, utrzymanie pracowników na poziomie względnie zabezpieczającym funkcjonowanie placówek będzie niezwykle trudne.

W obecnej sytuacji, związanej z rosnącą liczbą zarażeń koronawirusem i pogarszającą się sytuacją placówek opieki całodobowej dla osób starszych i z niepełnosprawnością, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), zwracam się do Pani Minister z apelem o dokonanie ponownej analizy przyjętych rozwiązań i podjęcie inicjatywy zmierzającej do rozwiązania przedstawionych problemów.

Z wyrazami szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/